

Копішинська К. О.
канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту підприємств
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,
м. Київ, Україна
ORCID: 0000-0002-1609-2902

ПЕРЕВАГИ БІЗНЕС-МЕДІАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТУ УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ В БІЗНЕСІ

Сучасне бізнес-середовище характеризується значною мінливістю умов функціонування, високим рівнем невизначеності та зростаючою залежністю від факторів зовнішнього середовища, що подекуди можуть спричинити катастрофічні наслідки на діяльність підприємств та організацій. Зазначене вимагає від бізнесу постійного підвищення рівня чутливості та сприйняття до таких факторів, а також зростання гнучкості самого бізнесу. За таких обставин зростання кількості конфліктних ситуацій як всередині організацій, так і у відносинах з бізнес-партнерами, є неминучою. Тому пошук необхідного інструментарію та відповідне його застосування для управління конфліктами в бізнесі набуває особливої актуальності.

Одним з інструментів вирішення конфліктів та спорів у бізнесі є медіація, тобто вирішення спорів із залученням посередника, який сприяє налагодженню процесу комунікації між сторонами та вибору оптимального способу вирішення конфлікту, що якнайкраще задовольняв би інтереси і потреби усіх учасників конфлікту [1]. Бізнес-медіація має на меті вирішення конфліктних ситуацій, що виникають внаслідок непорозумінь з клієнтами, постачальниками, акціонерами, підрядниками й іншими стейкхолдерами та передбачає залучення бізнес-медіатора для комунікації та швидкого пошуку конструктивного вирішення конфлікту. У практиці українського бізнесу дедалі частіше починають використовувати бізнес-медіацію в управлінні конфліктами, адже серед її переваг можна визначити наступні: - швидкість та гнучкість у вирішенні конфліктної ситуації; - значно нижча вартість у порівнянні з вартістю арбітражу; - збереження конфіденційності; - добровільний характер; - збереження партнерських відносин; - прогнозованість результату.

Україна є однією з 46 країн, що підписали Конвенцію ООН про міжнародні угоди про врегулювання спорів за результатами медіації, що надає можливість застосовувати бізнес-медіацію під час вирішення конфліктних ситуацій із зарубіжними партнерами, тобто у міжнародних комерційних спорах [2].

Пандемія коронавірусної хвороби COVID-19 стала значним поштовхом до активізації застосування бізнес-медіації в управлінні конфліктами в діловому середовищі. Невиконання зобов'язань за договорами у зв'язку з настанням форс-мажорних обставин та наявність проблем із поданням судових позовів у зв'язку з карантинними обмеженнями сприяли пошуку та використанню альтернативних інструментів вирішення спорів, які в тому числі можуть бути реалізовані у дистанційному режимі. Під час проведення моніторингу впровадження та аналізу ефективності прийнятих нормативно-правових актів Міністерством юстиції України у 2020 році на запитання «Чи доводилось Вам брати участь у процедурі врегулювання спору за участю судді?» лише 18,7 % респондентів відповіли, що намагались врегулювати спір за допомогою такої процедури. У той же час 81,3 % опитаних не звертались до суддів з метою вирішення спірної ситуації [2]. Серед останніх значна частина конфліктів була вирішена за допомогою використання бізнес-медіації. Це стало поштовхом до прийняття довгоочікуваного Закону України «Про медіацію» 16 листопада 2021 року, який визначає правові засади та порядок проведення медіації як позасудової процедури врегулювання конфлікту (спору), принципи медіації, статус медіатора, вимоги до його підготовки та інші питання, пов'язані з цією процедурою [3]. Таким чином, процес бізнес-медіації тепер набуває офіційного статусу та регулюється на законодавчому рівні, що може стати додатковим позитивним фактором для бізнесу під час прийняття рішення щодо його вибору в якості інструменту вирішення конфліктної ситуації.

Література:

1. Бізнес медіація — як вихід з конфлікту та спосіб вирішення спору. *Офіс розвитку МСП*: вебсайт. URL: https://sme.gov.ua/have_my_business/biznes-mediatsiya-yak-vyhid-z-konfliktu-ta-sposib-vyrishennya-sporu/ (дата звернення 10.03.2022).
2. Олійник О. Медіація в Україні: Per aspera ad delectat. *Ліга-закон*: вебсайт. URL: https://jurliga.ligazakon.net/analytics/205338_medatsya-v-ukran-per-aspera-ad-delectat?fbclid=IwAR13YX8UY4tKoh37ELN1vVf46WNdSNI7W7BviGfLOTVOcFS1NoOCeIOchpo (дата звернення 12.03.2022).
3. Про медіацію. Закон України № 1875-IX від 16 листопада 2021 року. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-IX#Text> (дата звернення 13.03.2022).